

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

Szerkesztőség:

hova a lap szellemi részét illető minden
küldemény intézendő N.-Péterfia utca
348 szám.

Megjelen havonként háromszor, 5-én, 15-én és 25-én
egy, illetőleg másfél iven.

Előfizetési ár egész évre 4 frt., félévre 2 frt., **Hirdetések díja:**
100 szóig 1 frt., 200 szóig 2 frt., a másodszori hirdetésnél 100 szóig
80 kr. harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.

Kiadó hivatal:

hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó
minden közlemény és küldemény inté-
zendő. Kis-Mester utca 1382.

Molnár Aladár ma meghalt reggel 1881. aug. 18.

E leverő gyászhirot röpitették szét a távsürgönyök
Gleichenbergből hazánk különböző részére és vidékeire.
Mély megilletődéssel s igazi fájdalommal fogadta azt e
hazának minden tagja, ki Molnár Aladárt áldásos műkö-
déséből s hatásából ismerte. Mert nemzetét s felekezetét
igazán szerető, mindkettő jövője biztosításaért fáradhatla-
nul működő, magasabb érdekek és szempontok által vezé-
relt, a korszellem és irányzat legmélyéig behatolni tudó,
azok tarka vegyülékében az egészséges fejlődést a beteges
kinövésektől élesen megkülönböztetni képes, kimagasló
alakja volt ő a legközelebbi évtizednek; felruházva és megál-
datva mindazon tehetségekkel, melyek az embert arra ké-
pesíthetik, hogy önállólag tért foglalhat el, s utát a
melyen halad, az elvek és eszmék nagy birodalmában,
biztosan meg lehet jelölni és követni. S ezen lelki önálló-
ság és mély belátás, a legélénkebb tudvány és törhetlen
munkásságtól volt nála kísérve, s a mi mintegy koronája
és betetőzője volt — távol a tudákosságnak minden ferde
kinövésétől — a szerénység, szívjóság és merő szeretet
tükröződött minden tettén és nyilatkozatán.

Igazi tudós szakférfi, valódi keresztyén, hiv ember-
barát volt ő.

Lelkének eszményképe, mely után küzdött s melyért
annyit tett és áldozott, a köznevelés és oktatás magasztos
ügye, hogy azt oly fokra emelje és biztosítsa hazánkban,
a hova a művelt külföldi államokban eljutott. Ez érdektől
vezéreltetve vett részt a ref. felekezet konventének ta-
nácskozásaiban is s készítette el a köznevelés és közokta-
tás szervezetének szabályzatát a magyar ref. egyházban,

mely alapul szolgált az egyetemes konvent által e tárgy-
ban megalkotott tervzetnek, mely a zsinat elé lesz ter-
jesztendő. Sokan félre is értették, pedig a legnemesebb
cél lebegett előtte, rendet teremteni és alkotni, egyszers-
mind biztosítani állandóan ref. egyházunkban a tan-
ügyet.

Nemes szellem! ki oly korán elszálltál közülünk,
fájlaljuk távozásodat, mert emléked lever és elcsüggeszt,
oly sokat vártunk még tőled, ismeretenednek, szeretetednek
oly sok tanubizonyságtételére szükségünk lett volna: s
mindezen reményünk oda.

Nyugalom lengjen sirja felett!

A haláláról kiadott gyászjelentés így hangzik:

A balaton-füredi szeretetház igazgató-tanácsa fájdal-
mas szívvel jelenti, hogy az első magyar szeretetház meg-
alapítója és elnöke, a magyar tudományos akadémia leve-
lező tagja, volt országgyűlési képviselő, a tanügynek nemes
bajnoka és munkás író

MOLNÁR ALADÁR úr

áldásdús életének 43-dik évében f. hó 18-án reggel
Gleichenbergben elhunyt.

Átszállított hült tetemei f. hó 23-án délután 3 órakor
fognak Balaton-Füreden saját házából a b.-füredi refor-
máltak sirkertjében elhelyeztetni.

B.-Füreden 1881. augusztus 20-án.

Áldás emlékére!

A lelkészválasztási törvényről.

(Vége.)

A mi a választási módozatot illeti, azt következőkép javaslom megejtetni:

„1-ször. A másodosztályu ragyis a 300 frtos ragy az azon aluli fizetést adó eggházak, csak az egyházmegyében szolgáló segédlelkészek közül választanának hármát, mely választás tulajdonképen csak kijelölés lenne.“

Ez a lelkészválasztásnak meglehetősen széles alapja, mert minden bértfizető egyháztag, szavazata által befolyhat abba, hogy ki legyen az ő lelkipásztora. Így áll a dolog jelenleg is a szavazás megkezdése előtt; alig van olyan kis egyház, a melynek két három jelöltje nem volna; eddig tehát még nincsen baj, hanem ezentul kezdődik a patronatusság, a rokonság, a kollegiális felette széles, de dicstelent tere.

„Az egyházak általi kijelölés a püspök által kinevezett, szomszéd egyházmegyebeli kiküldöttek ellenőrzése alatt történik; ezen küldöttséghez betérjesztendők a helyi esperes útján az illető jelöltek lelkész-képességi és szolgálati idejéről szóló bizonyítványaik.“

Az erkölcsi és más egyéb bizonyítványok betérjesztését feleslegesnek tartom, mert egy erkölcsileg megbélyegzett s egyéb szükséges bizonyítványokkal el nem látott ifju segédlelkész sem lehet.

„A kijelölést ellenőrző küldöttség, a hozzá betérjesztett bizonylatokat, eljárási munkálatához csatolva, a püspöki hivatalhoz átteszi.“

„A püspök a hozzá áttett küldöttségi munkálatot, mellékleteivel együtt, egy saját elnöklete alatt levő bizottsággal vizsgálja meg; mely bizottság alakulhat a lelkészvizsgáló bizottságból; — ezen bizottság az egyház által kijelölt három közül, szavazattöbbséggel kinevezi a lelkipásztort; mely kinevezett lelkipásztor első évi jövedelméből tartozik megtéríteni, az egyházmegyei pénztárból a kijelölést ellenőrző küldöttség részére előlegezett nap- és fuvar-díjat.“

A kijelölést ellenőrző küldötteket azért óhajtom más egyházmegyéből és a püspök által kiküldetni, mert fájdalom, a felette eláradott korteskedésnek ellenállani, az ugyanazon egyházmegye esperese és annak bármely tekintélyes férfiai is, nem mindenkor elég erősek. — A küldöttség költségét pedig a kinevezett lelkipásztor, vagy jobb esetben egyház és kinevezett lelkipásztor azért viseljék, mivel jelenlegi rendszabályunk mellett is alig van olyan lelkészválasztás, a midőn egyház és lelkész által a tiszta erkölcsiség rovására oly összeg el ne költetnék, mennyi a szomszéd egyházmegye küldötteinek nap- és fuvar-díját fedezni fogja. Az áldomások a kinevezés következtében biztosan elmaradhatnak.

A lelkipásztornak a püspöki bizottság általi kinevezését nem csak azért tartom helyesnek és czélszerűnek, mert ezen bizottság az egyházkerület extraktuma lévén, a patronatusi hosszú kéz, a kollegiális barátság és a rokoni szívélyes áramlat nem csaphat át törvénytelenységbe; hanem

főként és különösen azért, mivel a segédlelkész ezen bizottságtól nyervén — a vizsga szerencsés kiállása után — a lelkipásztori teendők végezésére a felhatalmazást és szabadságot, — nagyon illő és következetes dolog, hogy a főbb és fontosabb állásra is ne alantabb közeg, hanem a püspök és az ő tanácsos társai által neveztessek ki.

„2-ször. Az első osztályu egyházak szinte hasonló módon választanának az öt egyházkerület rendes lelkipásztorai közül; — és ha az egyház által választott három jelölt mindenike ugyanazon egyházkerületben lakik, akkor a kinevezés jogát az egyházkerület püspöke és az elnöklete alatti bizottság gyakorolja, mint a másod osztályuaknál; ha pedig a kijelöltek több egyházkerületek köteleibe tartoznának, akkor a kinevezés az „egyházi bíróság“ javaslata szerinti egyetemes konventi bíróság jogkörébe tartozik. — A rendes lelkészek ellenőrzését kijelölő küldöttség, a kijelöltektől az esperesi hivatal útján nem csak a szolgálati időről, hanem arról is követelje be a bizonylatot, hogy a lelkész-képességi vizsgát minő sikerrel tette le, mely helyeken meddig szolgált mint segéd, vagy mint helyettes, vagy mint rendes lelkész.“

A rendes lelkészek hivatali helyét, idejét és minőségét azért tartom szükségesnek szabatosan igazolni, részint mert a jelenleg érvényes hibás rendszabály miatt igen sok érdekesült és képességgel bíró lelkész, nem képességének megfelelő egyházba van taszítva; és részint mert a szolgálati hely és foglalkozás minősége sok lelkészre nézve, kivált ifju korában oly kényszer iskola, mely a kollégiumban szerzett tudományt öregbiteni, a hivatali buzgalmat és ügyességet mindinkább elsajátítani hatalmasan sürgeti és ösztönözi; — végre részint és különösen azért, hogy a püspök és az ő elnöklete alatt álló bizottság, a három kijelölt lelkészt, az életkörülményöket és képességöket leginkább feltüntethető bizonylatok alapján klasszifikálhassa.

„3-ször. A mi az áthelyezkedést és cserét illeti, minthogy többnyire minden csere bizonyos panaszos ügy következtében történik, — és minthogy a panaszos ügy békés utoni elenyésztetését, az „egyházi bírósági javaslat“ 30. §-a is megengedi: ezen ügy továbbra is az eddig gyakorlott módon, az egyházmegye jogkörébe tartozzék oly formán, hogy ha a czélba veti cserébe mindkét egyház beleegyezik, azt foganatosítsa; — ha pedig a csere egyházmegyeileg eszközölhető nem volna, a panaszos ügy mivoltához képest jeleljen ki az egyházmegye a panaszlott lelkész részére három egyházat, és ezen kijelölést a panaszos ügyiratokkal együtt, a püspökséghez terjessze fel; a hol az előbbi két pontban megírt módon a csere elrendeltetik.“

Ime ez az én általam javaslatba hozott lelkészválasztási törvénytervezet, mely által különösen azt igyekeztem czélba venni, hogy a mai korban annyira arczátlanul üzött lélekvasárlás, korteskedés és a törvénynek ezer meg ezerféle kijátszásai beszüntessenek. — Minthogy nálunk a lelkipásztorokat a nép közvetlenül fizeti, meghagytam a szabad választást a nép kezébe, a lehető legszélesebb alapon; de hogy mégis ki legyen tulajdonképen egyik vagy másik gyülekezet lelkipásztora, ennek elbírálását a püspökre és az ő tanácsos társaira, vagy esetleg az egyetemes konventi bíróságra ruháztam; teljesen meggyőződve lévén a felől, hogy azok, kikre a lelkipásztor kinevezését bizom, a betérjesztett

bizonylatokból megismert igazság mellől, semmi korteskedés és rokonsági kapcsolat által el nem tántoríthatatnak.)*

Pótor Dániel m. k.
szamos-ujlaki ref. lelkész.

A bölcelet és érettségi vizsga.

Az érettségi vizsga tárgyai közül mind a miniszteri rendelet, mind a reformátusok konventje s utána a tiszántúli superintendia is kihagyta a bölceleti előtanokat. — Én a bölcelet kihagyását nem helyeslem s kívánom, hogy visszavétsék és betétsék az érettségi vizsga tárgyai közé.

Ez ugyan már megállapított, bevégzett dolog, elkéstem vele (?) arra nézve, hogy a határozatnak más irányt adhasak. De azt hiszem, hogy a javítás ideje soha sem jár le. — Azért helyet kérek e vélemény számára a „Debreczeni Protestáns Lap“-ban.

Különösen két irányban óhajtom nézetemet indokolni, történelmi és lélektani szempontból.

1. Történelmileg vizsgálva a következőket tudjuk. Az érettségi vizsgát ugyan már a 30-as években be akarták hozni némelyek nálunk Magyarországon, de akkor elmaradt. Az 50-es években az abszolút kormány hozta aztán be a Thun tervezete szerint. E tervezet a bölceletet kihagyta az érettségi vizsga tárgyai közül épen úgy, mint a jogi fakultásokról is leszoritotta a jogbölceletet (lásd Pauler Észjogi előtan 160. l. 4. jegyzet.) Ugyanazon eljárás, mint Julianus apostata római imperator eljárása, ki a keresztyéneknek megtiltotta, hogy a pogány bölcekek könyveit olvassák. Ez eljárás célja az, hogy tudják az emberek, a mit tudniok kell, hogy jó munkások lehessenek, de ne legyenek képesek önállólag gondolkodni, hogy engedelmesek legyenek.

Ennek nyomán haladnak a mai kor tanfériai is, kik csak szakismereteket sürgetnek. Talán nem azon célból, hogy ne legyenek az emberek önállólag gondolkodni képesek, hanem azon hibás tévesztett meggyőződésből, miszerint ők, e vezér tanfériaiak, bölceleti alapos növekedésük alapján képesek lesznek oly alapos ismeretet nyújtani a szaktudományokban, hogy ennek alapján az ő tanítványaik már önállólag is képesek lesznek gondolkodni bölceleti alapnevelés és fejlődés nélkül is.

2. Általános a panasz, hogy a növendékek nem képesek megérteni az egyetemi, akadémiai előadásokat.

Ezt lélektanilag fejthetjük meg. Socrates nagysága épen az, hogy a helyes gondolkodás alapját vetette meg. Ezt kell mindenkinek megszereznie. Ezen alapon a szakis-

*) Közöltük t. barátunknak ezen cikkét, habár sok tekintetben egész más felfogással vagyunk; különösen nem helyeselhetjük, hogy midőn a tanítói fizetés is az országos törvényben 300 frtban van megállapítva: ő még föltételezi, hogy azon alul is létezhessenek lelkészi fizetések; és teljesen osztjuk egy segédlelkésznek épen ezen osztályozásra vonatkozó azon megjegyzéseit, hogy ha ily osztályozás lenne a lelkészi állomások közt, mint cikkiró óhajta: miért akarjuk akkor felállítani a domestikát? a beregi egyházmegyében, hol a lelkészi fizetés 600 frtban van megállapítva — melyik egyházba választhatnak majd lelkészül káplánt is? és végre, melyik nagyobb képzettséget s ennél fogva méltányosan nagyobb díjazást igénylő hivatal, a lelkészi vagy Szerkesztő.

meret könnyen megszerezhető, e nélkül lehetetlen. Ezt pedig megszerezni egész terjedelemben kell, ezt kurtítani s ebben a lélek fejlődését meglopni nem lehet.

Bizony! ha vizsgáljuk tanítványainkat, meg kell valanunk, hogy azok képesek haladni csak, azok mutathatnak fel jó sikert, kívánt sikert, kiknél a természetes józan ész, a helyes gondolkodás önmagától erősebb, a kik pedig e tekintetben gyengébbek, elmaradnak, s csak akkor pótolják utána, ha ez erő felébred bennök. Ez a lélektani procedura az, melylyel megfejthető az az esemény, hogy jeles eredménnyel végezi egyetemi, akadémiai pályáját oly ifju, ki még gyenge érettséget tett.

Én legalább a gondolkozó erő e késő ébredését több tanítványomon tapasztaltam.

Erre azt feleli minden tanféri, hogy ezt tudjuk mindannyian s épen ez van az érettségi vizsga elé közvetlenül czélul tűzve, hogy ez önálló gondolkodás fokát igyekezzék kiismerni, s a szerint mondani ki a képesítést.

Ez ugy van. Azonban azt is meg kell vizsgálnunk, helyesen van-e ehez alkalmazva az eszköz?

Igaz, hogy p. o. történelmi feladat megfejtése alkalmával is meg lehet tudni, hogy mennyire képes az ifju önállólag gondolkodni, a történelmi feleletből következtetni lehet arra, hogy minő vezetést nyert az ifju a bölceleti előtanból. De itt más két lélektani mozzanat is vegyül közbe. Egyik az, hogy az önálló gondolkodás hiányát pótolja a tanulás, a történelmet betanulja az ifju, s ha nem önállólag is, de tudja a történelmet s kapja a képesítést. Másik az, hogy így a bölcelet vizsga tárgy nem levén, azt mellékesnek tartja s nem tanulja, s nem is igyekszik megszerezni, megtanulni, épen az önálló gondolkodás nagy hátrányára. Hiába! Ez a gyalogság emberi dolog, a könnyebb végét fogni a dolognak s megkimélni magát a fáradságtól a hol csak lehet. Valamint a többi tantárgyakat közvetlenül kell tanulni, megszerezni, saját közvetlen eszközeivel, nem pedig csak közvetve, más tudományok közvetítése által; ép ugy az önálló gondolkodást is saját eszközeivel kell fölkelteni s fejteni, kivált azon növendékekben, kikben az lassabban mozdul meg s fejlődik. Hiában természetes ereje a józan gondolkodás a józan észnek, mégis segítségre van annak szüksége. A segítség pedig csak saját eszközével lehető helyesen, ebben a segítésben a lelket meglopni, épen a fejlődés hátramaradását eszközi. Az pedig épen nem lehet célja a gymnasiumi oktatásnak, hogy csak a genieket növelje, a középszerű tehetségeket pedig parlagon hagyja.

E segítség másképp nem eszközölhető, csak az által, ha a bölceleti előtanokat nagyobb mérvben veszik tekintetbe s az érettségi vizsgánál nagyobb súlyt fektetnek rája. — Hiszen ez képesíti az ifjut arra, hogy jó munkát készítsen az ugynevezett magyar nyelvi írásbeli vizsgán, a kitűzött feladat felett. Ez a bölcelet vezeteti az ifjut arra, hogy a feladatot felölelhesse, s részeire osztva rendezhesse s ki-fejthesse.

Én azon meggyőződésben vagyok s bármennyire kerestem más alapot nem találtam, csak oda jutottam, pedig már régóta figyelem s mióta észrevettem kísérleteket is tettem, a mennyire eszközöm lehetett hozzá: hogy mindazon panaszoknak, melyeket az egyetemi s akadémiai tanárok oly nagyon hangsúlyoznak a tanítványok fejletlensége felett,

alapja egyedül az, hogy a gondolkodás ereje csak mellékesen, csak közvetve van kifejtve a növendékekben.

Azon meggyőződésben vagyok, hogyha a bajok orvosolva lesznek, sokkal több percet fog birni az ifjakkal önálló gondolkodással, s ha az önálló gondolkodás közvetlenebbül erősítetik, az eredmény kétségtelenül kedvezőbb leend.

E czélből némelyek a 9-dik osztály felállítását sürgetik, hogy ez önálló gondolkodási képességet megszerezhesse a tanuló. Én ezt felesleges időpazarlásnak tartom. Csak a VII. és VIII. osztályokban legyen az nagyobb mérvben beosztva s az érettségi vizsgán adassék a bölcséletnek nagyobb fontosság, a cél el lesz érve.

Meleg Gyula.

A tiszántuli reformált egyházkerület közgyűlése 1881. aug. 20 és több napjain.

Ezen közgyűlés aug. 20-án a lelkészi felavatás ünnepélyével kezdődött, melyen is a következő tiszteletes atyafiak avattattak fel: nagykárolyi egyházmegyéből: Kósa Ede jármii, Kémeri Ödön szaniszlói, Veres Imre irinyi, Tukacs Lajos kaplonyi; — felső-szabolcsi egyházmegyéből: András Kálmán buji, Mózes András bogáti, Kálmán Dezső ujfehértói, Márczi András tétii, Keresztesi Sándor madai, Molnár Miklós eperjeskei, Nagy István mogyorósi, Molnár Mihály vajai, Balogh Ferencz demecseri; — békéscsaba egyházmegyéből: Zöld Mihály rittbergi, Gacsal János debelliácsi, Szalay József, n.-becskereki; — heves-n.-kunsági egyházmegyéből: Sarkadi Nagy Imre t. tassi lelkészek, Orosz István m. turgymn. tanár, Ambruzs Péter m. turi gymn. tanár; — máramaros-ugocsai egyházmegyéből: Nyiri István csepei, Fekete Károly tivadari, Sárkány Lajos bökényi; — nagy-szalontai egyházmegyéből: Bernáth Lajos tenkei, Gerőcz Lajos anti, Dr. Márk Ferencz f. gyarmati, Nagy Imre ugrai, Sipos János belényes-ujlaki, Szücs József n. harsányi, Tömöri Mihály boros-sebesi; — bihari egyházmegyéből: Boros Sándor fugyii, Ács András m. kakucsi, Nyikos Sándor p. tódi; — debreczeni egyházmegyéből: Kálmán helyi Imre konyári, Varga Bálint péterszegi, Beőr János f. a. józsai, Bészler Imre vértesi; — alsó-szabolcsi egyházmegyéből: Láposy János t. eszlári; — nagy-bányai egyházmegyéből: Kálmán Sándor hiripi, Balajthy Károly sz. kóródi, Szentgyörgyi Zsigmond homoki; — érmelléki egyházmegyéből: Egeresy Imre alsó ábrányi lelkészek. Elek Lajos debreczeni főiskolai tanár.

A felavatási ünnepélyen, mely a nagy templomban tartott Nagy Imre ugrai lelképásztor predikált hivatottsággal, kitünőleg.

Augusztus 21-én délelőtt 11 órakor a Révész Imre emlékünnepélye tartatott meg a főiskolai imateremben. Ugy Debreczenből mint a vidékről nagy szamu diszes közönség volt jelen. Szabó János békéscsaba esperest elhunyt nagyunkhoz méltó, annak érdemeit, igazi jellemvonásait hiven felmutató kitünő emlékbeszédet mondott, mely ki fog nyomtatni s a Révész Imre alapítvány javára értékesíttetni.

Augusztus 21-én délután a magyar ref. segélyegyleti

közgyűlés tartatott, és a rendkívüli szükségletekre visszartartott államsegély összegből segélyosztás eszközöltetett.

A segélyegylettől a következő egyházak nyertek segélyt: bilkei egyház 200 frtot, páncsovai 80-at, apát-kereszturi 53-at, 46 egyház pedig, névszerint misztótfalui, vámfalui, n. becskereki, bunyaszegszárdi, szkulyai, magyar csanádi, csávosi, m. jánosi, balazséri, bucsui, kigyósi, csetfalvai, benei, dávidházai, fugyii, k. n. révi, m. kakucsi, lessi, poklosteleki, vitkai, ólcsvai, dengelegi, domahidai, csomaközi, k. sz. miklósi, huszti, mátyfalvai, gödényházai, t. ujhelyi, turterebesi, nagy tarnai, fancieskai, h. dorogi, nyir-egyházai, ajaki, k. semlyéni, piricsei, pankotai, sonkolyosi, nyégerfalvai, darai, p. daróczi, géberjéni, sonkádi, sz. ujlaki, csaholczi egyházak 40—40 frtot. — Tehát összesen 2173 frt osztatott ki.

Az államsegélyből 2120 frt osztatott ki 29 egyháznak, 20 lelkésznek és 18 tanítónak, és pedig az egyházaknak 40—40 frt, lelkészeknek 30, tanítóknak 20 frtjával a mint következők:

1. A nagybányai egyházmegyéből: batizi, méhteleki, nagy-kölcsi egyházak, Bartók Ambrus udvari lelkész, Molnár János m. ligeti tanító.

2. Békéscsaba egyházmegyéből: dombegyházi, kun-ágotai egyházak, Nagy Zsigmond bánfalvai lelkész, Kapitány Zsigmond szkulai tanító, Varga József füzesi elők. tan., Salamon Ferencz csávosi elők. tan., Bod Antal k. tarcsai tanító.

3. Beregi egyházmegyéből: Nagy Lajos dédai tanító, Balla Ignác nyug. világt. tanító.

4. Bihari egyházmegyéből: nagy-szántói, pelbárthidai egyházak.

5. Érmelléki egyházmegyéből: tóti egyház, Bán Sándor szentjobbi lelkész, Lénárd Péter poklosteleki lelkész.

6. Heves-nagy-kunsági egyházmegyéből: tiszta-ughi egyház, Szabó László t.-ughi lelkész, Szánthó Dániel t.-ughi tanító.

7. Nagykárolyi egyházmegyéből: vitkai, ólcsvai, parasznyai egyházak. Szikszai József domahidai lelkész, Lányi Kálmán szt. miklósi lelk., Szikszai Albert domahidai tanító, Takács Ferencz irinyi tan., Fiók Bertalan dengelegi tanító.

8. Máramaros-ugocsai egyházmegyéből: nagy-szöllősi, dabolczi, aklii l. egyh., tamásváraljai egyházak, Szabó Miklós gödényházai lelkész és Kósa Aladár aklii segéd-lelkész.

9. Alsószabolcs-hajdukerületi egyházmegyéből: tiszta-eszlári egyház, Pecsénye János t. löki tanító.

10. Felsőszabolcs egyházmegyéből: kálló-semjéni, ibronyi, nyiregyházai egyházak, Kajati Mihály piricsei lelkész, Lőrinczi István őrladányi lelk., Ducs György besztercei lelk., Kozsár Ferencz petneházai tanító, Horváth István berencsi tanító.

11. Nagyszalontai egyházmegyéből: uj bélzerindi, f. tóthi egyházak, Szücs Imre uj bélzerindi lelkész, Derekas János f. tóthi lelk., Dévai Bálint b. zsadányi tanító.

12. Szatmári egyházmegyéből: géberjéni, rápólti, sonkádi, tatárfalvai, darahi, kisszekeresi, simai egyházak, Pótor Dániel szamos-ujlaki lelkész, Sárközi Ignác p. daróczi lelk., Sipos Károly milotai lelk., Varga Menyhért kéri lelk., Fülöp Lajos tatárfalvai lelk., Ferenczi Imre darahi

lelk., Tyukodi György n. géczy tanító, Szabó Zsigmond darahi tan., Horváth Pál kérszemjéni tanító.

Augusztus 22-én délelőtt a gyűlés tagjainak kiegészítése megtörténvén, foglalták el székeiket mint ujonnan választott tagok: a nagybányai egyházmegye esperestje Bencsik István és segédgondnoka Ujfalussy Miklós; az alsószabolcsi egyházmegyéből pedig Weszprémi Gáspár, Miklós Ferencz segédgondnokok és a régóta híven szolgáló Pápay Imre esperest.

(Vége köv.)

A közvetlen választásról.

A papválasztásnál, valamint minden egyéb választásnál áll az, hogy olyan leend a választott, a minő a választókhöz illik, a minő ezek gondolkodásának, vágyainak stb. megfelel. E hasonlóság és összhang rendszerint megvan a választók és választottak között, akárminő uton és módon eszközöltessék a választás. Similis simili gaudet. Hiába hoznak akármilyen böcs vagy oktalan, egyszerű vagy cifra választási szabályokat: megtilthatják-e a választóknak, hogy ne kövessék e lélektani elvet. A választásnál meglehet, minden szabályszerűen és rendben folyt le; meglehet, a korteskedés vagy nepotismus üzte legnemtelenebb játékaikat: hanem a választók egyik esetben sem tagadják meg magokat.

Innét látható, hogy ha a választás eredményét biztosítani akarjuk, nem annyira a választandók rostálgatása, sem a kijelölés, sem a választási módozat körülírása, sem a felsőbb megerősítés feltételeinek kitűzése, sem a választási szabályellenességekre hozott büntetésnek megállapítása által érhetünk czélt: hanem főképen a választók egyéniségének kellő megállapítása által. Vagyis ha helyes választást kívánunk: jóra való alkalmas egyénekre bizzuk azt. E tekintetben a papválasztás ugyanazon törvény alá esik, mint bármiféle más választás az életben.

Elöttem azért tisztán áll az, hogy ha ugyan papválasztási szabályunk újra alkotásánál jó munkát akarunk teljesíteni, minek ezen baj miatt sorvadó egyházunk örömet lássa: ama tapasztalati igazság vezérlete alá kell állanunk, s mindenekelőtt a czélszerűségekre kell néznünk; mert ha akár a demokraczia, akár az eddigi szokás, akár idegen példák, akár bármiféle mellétekintet vagy elfogultság által sugalmaztatunk, a dolgok természetes rende ellen vétkezünk s a lehetetlenség felé törekvésben emésztjük fel erőnket.

A természeti törvények és a tapasztalati igazságok ellenében hiábanvaló az önkormányzatra s bármiféle jogokra való hivatkozás is. A fejsze az autonomia kedvéért nem fog uszni a vízben, sem a polyva nem lesz tiszta buzává. A ki építeni akar föl és szilárdul: akárminőféle jog és kívánság alapján építsen, köteles alkalmazkodni az építés általános ismert és jónak bizonyult szabályaihoz s ha ezekkel a szabályokkal kellőképen nem ismerős, vagy azok kivételére nincs elegendő képessége: át fogja adni az építésnél a vezető és pallér szerepet az ahoz értőnek, ha csak nem akarja, hogy nyakába szakadjon az építmény.

Addig üztük-füztük prókatori viszketegséggel és demokratikus szellelbelleltséggel számos egyházi intézmé-

nyeink jogi oldalait, addig nyujtottuk, lapitottottuk: mig utóljára nagyon is elvékonyítottuk és nem egy helyt kilyuggattuk. A százados elnyomatás, a korlátlan hatalom elleni örökös küzdelem annyira kifejtette a jog és szabadság iránti érzéseinket: hogy az végre is tultengésbe esett s többi természeti érzéseink eltompultak; az életet abba fektettük, mi annak csak egyik eszköze és módja. Így jutottunk odáig, hol a formákért feláldozzuk az életet, az álomért a valót, hol szomjuságról panaszkodunk, midőn a vízben fuladozunk, s napfény után sóvárgunk, midőn annak sugáraitól napszurást kaptunk.

(Folyt köv.)

Szeremlei Samu.

Nagy István emlékünnepe.

H. Bösörmény 1881. aug. 13.

A hálás és kegyeletes visszaemlékezésnek egy megható ünnepe ültük ma H. Bösörményben. Egy ötven év óta nyugvó kitünő lelkipásztornak, jó családapának, érdekekben gazdag egyházkormányzó férfinak sirját jöttünk megjelölni és ékesíteni H. Bösörmény város régi temetőjébe. Fél század óta nyugoszik ott, de azért sirja felett a bus emlékezet virasztott és a kegyeletes visszaemlékezés ellenállhatlan erővel készitette hiveinek gyermekeit és az ő szeretett unokáit, hogy keressék fel bemohosult sirját és hozzák meg a szeretetteljes áldozat adóját.

Nagy István h. bösörményi lelkipásztornak s a tiszántuli ref. egyházkerület főjegyzőjének, halála 50-dik évfordulati napján lepleztetett le a hivei áldozatkészségéből létrehozott díszes márvány sarkó.

A megható gyászünnepe délelőtt 10 órakor vette kezdetét, midőn azon lelkészi laktól, hol a boldogult lakott, megindult a gyászmenet a régi temetőbe. A gyászenek elhangzása után Bakóczy János h. bösörményi lelkipásztor tartotta kitünő emlékeszédét.

Nagy István született Debreczenben 1770. augusztus 25 vagy 26-dik napján tisztességes családból. Atyja Nagy János, anyja Liszkai Sára volt, kik őt valóban az Ur félelmében s jó erkölcsben igyekeztek mind magok nevelni, mind az iskolában taníttatni.

Tanulni kezdett ott Debreczenben 1780-ban, és az elemi és gymnasialis osztályokat (4 elemi és 6 latin iskola volt akkor) 8 év alatt végezte, 1788-ban november elején lett deákká a debreczeni főiskolában, s irott alá az iskolai törvényeknek.

1789-ben tanító volt Madarason, de onnan egy év mulva vissza ment a debreczeni főiskolába.

1794-ben Conjugisták (második latin iskola) tanítójának tétetett.

1796-ban és 1797-ben és így két évig volt a poetika klaszsis tanítója. Itt kapott lángra az az eleven képzelődés, melynek később remek szüleménye lett ama szívet és lelket felemelő, énekes könyvünkben a zsoltárban a dicséretnek között levő tizenkét gyönyörű ének, mely az ő Istenhez emelkedett és keresztyéni erényekkel betölt szíve felséges érzéseinek tanuja lesz a késő maradék előtt is. Ezen énekek a következők 15. 40. 54. 58. 124. 125. 126. 128.

129. 130. 131. 132-dik dicséreték. A halottas könyvben is van három igen szép éneke, u. m. a 7. 72. és 75-dik.

Midőn a debreczeni főiskolában a költészetet tanítá, hivatalában oly kitünően járt el, s tanítványai lelkében oly elevenséget tudott önteni, hogy az iskolai előjáróság öt második esztendőre is kinevezte a költészet tanítójának, melyet is hűséggel elvégezvén, érdemeinek elismerésül 12 darab császári aranynyal jutalmaztatott meg előjáróitól, rendes fizetésén felül, mely oly ritka megkülönböztetés volt, hogy rajta kívül csak egy tanító társával történt, t. i. Tóth Ferenczcel, ki végre tul a dunai reform. egyházkerület püspöke lett, kivel a megboldogult a legszorosabb barátságban élt.

1798-dik évnél az elején Lőcsére ment, németül tanulni s ott volt ugyanazon év őszéig.

1798-dik évnél a végén Contrascriba lett a debreczeni főiskolában.

1799-dik évnél az első felében volt a főiskolában séniör, mint legfőbb és legdiszesebb iskolai hivatalnok. Ugyanezen esztendőben szeptember 18-án bevégezte az iskolában tanulói pályáját.

1799-nek a végén nagyobb tudomány s bővebb tapasztalás gyűjtés végett Bécsbe ment, mert akadémiákra akkor nem szabad volt kimenni a háborus idők miatt. Itt Bécsben volt mintegy három hónapig. Innen ment akadémiákra, u. m. 1800 áprilisban ment Göttingába. Itt volt egy évig. Innen haza jövéen itt Hajdu-Böszörményben kezdette a predikátori hivatalát 1801. május 10-én. A ritka készületű és magának szép hirt szerzett ifjat, még Göttingába indultakor meghívta a körös-tarcsai ref. egyház lelkipásztorának. — Göttingában vette pedig — lemondván főtiszt. Vecsey Sámuel püspök itt Hajdu-Böszörményben az egyházi szolgálatról — ezen hajduböszörményi reformált egyháznak, az egyik lelkipásztori hivatalra meghívó levelét, mely megtiszteltetést elfogadván, 1801. május 10-én kezdte el hivatalát. Tisztársa volt az egész hazában ösmeretes tudós Diószegi Sámuel, ki később debreczeni pap, majd esperes, végre egyházkerületi főjegyző volt.

Ezen szent hivatalba lett beállása, nyitotta meg leginkább a benne volt ritka lelki tehetségek kimutatására a tágas mezőt. A szent könyvnek, a bibliának méltóságos szavai, méltósággal folytak az ő ajakáról, melynek a természet különös kedvességet adott. Szivreható ékesen szólása által oda hajtotta hallgatói szivét a hova akarta. A milyen csupa érzés és elevenség volt ő, mikor beszélt, épen olyan érzést és elevenséget tudott önteni hallgatói lelkébe is. Szemei égtek — mondja róla az egykoru feljegyzés — ha a Teremtő nagyságos dolgait hirdette; megvillámlottak, ha a bünt ostromolta; könyűbe borultak a közbánatban, és mikor ő szólott e különböző tárgyokban, a kiben sziv volt elevenedett, rettegett, ellágyult. Nem szólott ugy soha a szomorú nagy pénteken, kivált mikor reá mutatott a Megváltóra, ki kinok között elenyészett a keresztfán, hogy meg ne facsarodott volna a hallgatók szive egész a könyhulatlásig.

A megboldogult hű hitestársat talált magának, Hajdu-Böszörmény város akkori igen nevezetes hadnagyának és a hajdukerület táblabírájának Kovács Andrásnak (szül. 1781. november végén, † 1826. nov. 12, eltemettetett nov. 15) egyik széplelkű leányában Kovács Klárában, kivel 1802.

julius 29-én lépett házasságra, és a kit 5 évvel maga előtt fájdalmas lélekkel ugyanazon sirba zárt, hová az ő porrá válandó részei is tétettek, és így a kik egyek voltak az életben, együtt alusszák a halál csendes álmát is, várván a feltámadásnak hajnalát, mikor nyugvó poraik ujra élednek.

Megáldá őket az Isten szerető gyermekekkel, a szerető sziveknek legkedvesebb zálogával, kik is ezek voltak: 1) Susánna — vajdai predikátor néhai Szántó Zsigmond neje. 2) Eszter — nagy-szalontai predikátor néhai Nagy József neje. 3) Juliánna, — hajdu-böszörményi predikátor és alsó-szabolcs hajdukerületi ref. egyházmegye esperese, néhai Benedek Lajos neje. 4) Imre — ki nemes hajdukerület pénztárnokavolt, lakott itt Hajdu-Böszörményben. 5) Miklós — ki levéltárnok volt s lakott Pozsonyban. 6) Katalin — nagy-szalontai közbirtokos néhai Balog János neje.

Predikátori hivatalában egész 20 évig semmi külső egyházi hivatalt nem viselt, hanem egyedül a lelkipásztori teendőknél élt.

Az 1821-dik év deczember 12-én a debreczeni egyházmegye — mely addig 52 egyházat foglalt magában — két részre osztatott, u. m. debreczeni egyházmegyére és alsó-szabolcs hajdukerületi egyházmegyére. — Ezen utóbbiban mindjárt az egyházmegye alakulásakor, tanácsbirói és egyházmegyei jegyzői tisztséggel tiszteltetett meg. Majd nemsokára, nevezetesen 1823. ápril 19-én egyházkerületi főjegyzőnek választatott meg. — Testi erejének hanyatlása nem engedte, hogy mind az egyházmegyén, mind az egyházkerületen folytassa a főjegyzői teendőket, azért az egyházmegyei jegyzőségről lemondván, helyette 1824. márczius 19-én más egyházmegyei jegyzőt választottak; de az egyházkerületi főjegyzőséget egész haláláig viselte.

Utolsó éveiben több ízben gyengélkedett, kivált 1829. ápril óta, mikor egy reggel szélhűdés érte, melyből kigyógyult ugyan, de testi hajdani erejét vissza nem nyerte. És innét következett az, hogy az 1831-dik évi nagy kolerában, az ő már meggyengült sárlházát, két napi ostrom után a halál öldöklő angyala lerontotta augusztus 12-én estve 6 órakor. Másnap eltemettetett, a mint akkor felsőbb rendelet parancsolta, minden halotti ünnepély nélkül, de mégis az egész város minden nagyjai és az egész nép, lassu sóhajtással és sűrű könyhullatással kísérték palástjával bevont koporsójába záratott hült tetemeit, melyek szeretett felesége sirjába és nem a külön temetőbe tétettek le nyugalomra. Későbbben u. m. deczember 1-ső napján halotti tisztesség tétetett neki, mikor halotti tanítást tartott Szoboszlai Pap István Jób. 4: 18. szerint, és oratiót mondott Aranyi István főiskolai hit-tanár.

Az emlékbeszéd tartása közben a sirkó lelepleztetvén, arra Pápay Imre esperest az egyházmegye, Gaál Mihály egyházi főgondnok h. böszörmény városa és ref. egyháza, Nagy Sándor n. szalontai lelkipásztor az unokák és Körösi tanító a tanítói testület nevében szép és diszes koszorukat helyeztek. „Óh könyörgést meghallgató édes atya Mindenható“ általa szerzett örök szépségű énekünket az énekkarral együtt zengedezte az egész közönség. Végül még az 1831. évből, midőn a boldogult elnyugodott az akkori h. böszörményi kántornak az akkori közvetlen hatás és befolyás alatt készült versei is felolvastattak s egy gyász ének berekesztése után az ünnepély véget ért.

Külföld.

(Vége.)

A másik halott Stanley Arthur Penrhyn westminsteri dékán, ki ilyen minőségben az anglikán egyház egyik legfontosabb állását foglalta el. Stanley születésére nézve hazájának arisztokráciájához tartozott. Apja norwichi püspök volt s fiát előre magas egyházi állásra szánta. Miután ez tanulmányait Oxfordban nagy kitüntetésekkel elvégezte s ott több éven át különböző egyetemi hivatalokat is viselt, 1858-ban a londoni püspök káplánja és kanonok, 1863-ban pedig westminsteri dékán lett.

Mint író 1846-ban lépett föl Stanley az apostoli kor fölötti értekezleteivel és predikációival, 1854-ben Canterbury történelmi nevezetességeivel, 1856-ban Sinai és Palesztina fölötti értekezéseivel, végül 1861-ben a keleti egyház történelme fölötti felolvasásaival. A mint westminsteri dékán lett, nagyszámu híveket biztosítva magának, az egyházi napi és pártkérdések foglalták el irodalmilag is csaknem minden idejét, s ő akaratlanul bár, a szabadelvű párt vezérségére jutott. Ettől kezdve az volt főczélja, hogy a szabadelvű egyházi eszméket mind szélesebb körben terjessze. — A modern német theológiát az által igyekezett Angliába bejuttatni, hogy Baur, Strauss, Keim, Pfeiderer s más nevezetesebb theologusok műveit angolra fordította. Így kedvessé vált egyházának liberalis férfiai között, de hogy más és pedig szigoruan orthodox felekezetek is becsülték őt, kitetszik az angol presbyteriek egyik közlönyének, a „Weekly Review“-nak következő leírásából. „Stanley dékán halála következtében üressé vált egy hely az anglikán egyház méltóságai között s ezt a helyet a túlélők közül senki sem tudja betölteni. Ő sajátságos jellemű papi ember volt s a nemzeti hierarchiában olyan helyet foglalt, melyet saját maga teremtett meg a maga részére. Oly sajátságokkal és képességekkel rendelkezett ő, minők igen ritkán vannak egy emberben egyesülve. Ő mind természeti vérmérsékleténél, mind bölcsészeti műveltségénél fogva alkalmas volt arra, hogy Angliában az egyház catholicitásának valódi apostola legyen. Életének nagy tárgya, iratainak fő czélja az volt, hogy minden egyházi különbséget megszüntessen s összehozza a mi jó és kitünő az anglikán és a dissenter egyházakban. Büszke volt a maga egyházára, de az ellenzétiük engesztelésében s keresztyéni állásuk elismerésében senki sem ment az anglikán egyházban oly messze, mint épen ő. Stanley kitünő tudós és tökéletes író volt, de nagy theologusnak nem lehet őt mondani. Ugy látszik, hogy rendszeresen soha sem tanulmányozta a reformált egyházak tanrendszereit s valóban kevés érzéke volt a finomabb theologiai különbségekhez. Saját egyházának tanairól is könnyen gondolkozott s előtte a keresztyénségnek jótékony szelleme volt minden, a dogmatikus igazsággal keveset törődött. Mint finom és nemes érzületű ember, mint igazi tudós, mint magas állásu egyházi férfi minden büszkeség és arrogancia nélkül, egész élete irónikon s minden tette a kiengesztelés, békités műve volt. Hogy nem hiában működött mint egyházi békitő, kitetszik azon szeretetből és tiszteletből, a melylyel iránta minden párt- és felekezeti emberek viseltettek. Mind saját egyházában, mind azon kívül kétségkívül nagy volt az ő befolyása az előítéletek s

az ellenségeskedés leküzdésére és az általa adott példa ma fontosabb, mint lett volna bármikor is előbb. Egy szóval ő igen befolyásos személy volt az angol társadalomban s bélyegét rajta hagyta azon nagy vallásos társadalmon, melynek ő oly kiváló disze volt. De midőn minden megillető dicséretet ráhalmozunk is ezen szeretetreméltó és bámulatos emberre, egyáltalában nem teszszük magunkévá tani véleményeit vagy egyházi álláspontját. Tanítása szemmel láthatólag az objectiv keresztyén igazság felosztására s azon határkörök széttördelésére irányult, melyek a hit állandóságának megőrzésére mulhatlanul szükségesek. Ő a keresztyénséget tágasabbá, katolikusabbá akarta tenni, de szerintünk azon vonal, melyet ő huzott, nem tudta volna az evangyeliomot a maga tisztaságában és épségében megőrizni. Gyakorlatilag közönyös volt ő a tani dolgok iránt, a mi pedig védelmezhetetlen is, veszélyes is. Egyházpolitikai nézetei is lazák voltak s túllépték a szeretet határait. Szemében minden egyházkormányzati rendszer kevés volt több, mint közönséges emberi találmány.“

Stanley rövid rosullét után július 18-án halt meg s másnap már jelentette a hivatalos közlöny, hogy „a királyné mély fájdalommal vette tudomásul a westminsteri dékán haláláról szóló szomorú hirt, kiben az anglikán egyház s a nemzet egyik legnemesebb s legtehetségesebb tagját veszítette el. Ily nagy nemzeti veszteség feletti mély bánatában azt is érzi egyszersmind a királyné, hogy a halál az ő egyik legbizalmasabb barátját és tanácsadóját vette el.“ Stanley nemzetének nagy pantheonában, mely addig az ő felügyelete alatt állott, a nemzeti nagy halottak közé temettetett el a westminsteri apátságban s most Anglia legnagyobb férfiai, vallásra és politikai nézetre való minden tekintet nélkül bizottságot alkottak, hogy az elhunyt jeles egyházi férfinak emlékoszlopot állítsanak fel. y—s.

Különfélék.

Iskolai értesítés. A hódmező-vásárhelyi ref. főgymnasiumban a beiratások augusztus 29—31. és szeptember 1—3. napjain tartatnak. Tisztelettel felhivatnak azért a t. szülők, hogy gyermekeiket mielőbb beiratni igyekezzenek. A beiratás alkalmával a félévi tandíj, az ifjusági könyvtári illeték egészen és az ujonnan belépő növendékek után a fölvételi díj is azonnal lefizetendő. Ugyancsak a fentebbi napokon eszközöltetnek egyidejűleg a fölvételi, javító, pótló és magán vizsgálatok. Ugyanezen időközben nyújtandók be a tápintézet iránti kérvények. A tanítás — miután a tanévet megnyitó isteni tisztelet szeptember 4-én megtartott, szeptember 5-én rendszeresen megkezdetik. Hódmező-Vásárhelyen 1881. augusztus 15. Az igazgatóság.

A debreczeni ref. főgymnasiumban a tanulók felvétele szeptember 8 első napján történik. A beírást az összes ifjuságra nézve az igazgató végzi. Minden tanuló, bárha az előző évben a debreczeni főgymnasiumban tanult is, köteles az igazgatónál e 8 nap alatt beiratás végett jelentkezni. A ki az igazgató által felvétellett, tandíját lefizetve és a kapott beírás-lap rovatait kitöltve jelenti magát az illető osztályfőnöknél. Oly tanulót, ki tandíját ki nem fizette, az osztályfőnök be nem jegyez, s addig senki sem tekintetik e

gymnasium növendékének, míg az osztályfőnöknél bejegyezve nincs.

Felvételi díj 2 frt. Tandij a prot. tanulókra nézve: I—IV. oszt. 9 frt 60 kr, az V—VI. oszt. 14 frt 40 kr, a VII. és VIII. oszt. a jótéteményeseké 9 frt 60 kr, a nem jótéteményeseké 19 frt 20 kr; a torna-eszközök fentartására fizetnek az I—IV. osztálybeliek 1 frtot; az ifjúsági könyvtárra I—IV. 20 krt, az V—VIII. osztálybeliek 40 krt. A tandij fele a beírás alkalmával, másik fele január 8 első napján fizetendő. — Nem prot. tanulók tandija: I—IV. oszt. 15 frt; V—VI. oszt. 20 frt; VII—VIII. oszt. 30 frt. Közigazgatási pótlék minden tandijfizetőtől 60 kr.

A két felső osztályból mintegy 50 tanuló nyerhet bentlakást a meghatározott 8 frt évi díjért. Tápintézetben a két felső osztályból ingyen 8, féldíjért 22 tanuló kaphat élelmezést. A tápintézeti havi díj körülbelül 3 frt 60 kr.

A hat alsó osztályból mintegy 80 tanuló kaphat ingyen lakást, világitást és kenyeret, 32 ingyen convictust is kap. A ki ezen — ugynevezett szegény — tanulók közzé fel akar vétetni, tartozik szegénységét, illetőleg vagyontalanságát a lelkész által is aláírt községi bizonyítvánnyal igazolni.

Javitó vizsgálat szeptember 5. és 6-án lesz. Javitó vizsgálatra csak azok bocsáttatnak, kik erre már ez iskolai év végén engedélyt nyertek a tanárkartól; vagy a kik más nyilvános gymnasiumból jöve nem elegendő osztályzattal, azon gymnasium igazgatóságától rossz osztályzatok kijavítására engedélyt mutatnak elő. Az ily tanulók a rendes vizsgálati díjat fizetik.

A koszt- és szállásadást illetőleg ez évben is többféle panasz merülvén fel, figyelmeztetnek általában a szülők, hogy gyermekeik számára kosztot csak az igazgató véleményének meghallgatása, illetőleg az igazgató tájékoztató utasítása után fogadjanak. — Mig viszont épen ennek lehetővé tétele végett, ajánljatik mindazoknak, kik kosztadásra vállalkozni hajlandók, hogy e szándékukat a gym. igazgatójával előlegesen, idejében közöljék.

Halálozás. Hegedüs Jánosné, szül. Bágyoni Szabó Katalin N. Enyeden élte 59-dik, boldog házassága 33-dik évében e hó 8-án hosszas betegség után bevégezte áldásteljes földi életét. — A nagy csapással látogatott Hegedüs János theol. tanártársunk és gyermekei fogadják őszinte részvétünk és fájdalomunk kifejezését.

Zsinati képviselők: Máramaros-ugocsi egyházmegyében: Doktor János esperest, György Endre tanácsbíró; pótképviselő egyházi részről: Bikky Ferencz tanácsbíró.

Nagykárolyi egyházmegyéből: Szilágyi Lajos esperest, Kulín Imre segédgondnok; pótképviselő egyházi részről: Segesváry József tanácsbíró.

A tiszántuli ref. egyházkerület tanintézetei részéről: Szilágyi István m. szigeti lyceumi igazgató. — A másik helyre, nem különben a pótképviselőkre új szavazás rendeltetett el.

A felső-szabolcsi egyházmegyében: Lukács Ödön esperest és Ujfalussy József segédgondnok rendes képviselőkké választottak. Pótképviselő még ezentul választatnak.

Az érmelléki egyházmegyében: Szóke János esperest,

Fráter Imre segédgondnok rendes; Kiss Albert bagaméri lelkész és egyházmegyei tanácsbíró és dr. Miskolczy Mihály világi tanácsbíró pótképviselők.

Az alsó-szabolcs hajdukerületi egyházmegyében: Pápay Imre esperest, Tóth Sámuel egyházkerületi főjegyző, Weszprémi Gáspár segédgondnok, Lengyel Imre világi jegyző rendes; Söltész László egyházi jegyző és Osváth Ferencz világi tanácsbíró pótképviselők.

Heves-nagykunsági egyházmegyében: Illyés Bálint tanácsbíró, Székely Károly egyházmegyei jegyző, Horthy István segédgondnok, Balogh István világi tanácsbíró rendes; Lukács Dániel esperest pótképviselővé választottak.

Bihari egyházmegyéből: Gaál Imre esperest, Ritook Zsigmond segédgondnok rendes képviselők. — A póttagok még ezentul választatnak.

Tartalom: Molnár Aladár ma meghalt reggel 1881. aug. 18. — A lelkészválasztási törvényről. (Vége.) Pótor Dániel. — A bölcsélet és érettségi vizsga. Melegh Gyula. — A tiszántuli reformált egyházkerület közgyűlése 1881. aug. 20. és több napjain. — A közvetlen választásról. Szeremlei Samu. — Nagy István emlékünnepe. — Külföld. — Különfélék. — Hirdetések.

Felelős szerkesztő: Tóth Sámuel. Szerkesztő társak: Békési Gyula, Géresi Kálmán.

HIRDETÉS.

Hirdetés.

A munkácsi ref. egyház, orgonistai állomásra pályázatot hirdet, fizetése 300 frt, 6 bécsi öl tüzi fa, három szobából, konyha, pincze s kertből álló szabad lakás, temetési díj. — Kötelessége orgonázni, temetni, énekkart vezetni, iskolás gyermekeket énekre tanterv szerint tanítani. — Kérvények alulirothoz Szeptember 15-ig benyújtandók. Állomás elfoglalása Október 1-én.

Literáty János,
ref. lelkipásztor.

1—1